

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2793/2020
09.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Лидија Ђерић, адвокат из ..., против тужених Народне банке Србије, са седиштем у Београду и Компаније „Дунав осигурање“ а.д. са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4975/19 од 12.06.2019. године, у седници одржаној 09.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4975/19 од 12.06.2019. године у ставу првом, трећем, четвртном и петом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4975/19 од 12.06.2019. године у ставу другом изреке у делу у коме је одбијен захтев тужиоца.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 16144/2011 од 19.11.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате 365.934,03 динара, са законском затезном каматом од 10.05.2005. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му исплате разлику од досуђеног износа од 365.934,03 динара до траженог износа од 6.916.191,45 динара, односно за исплату износа од још 6.550.257,42 динара, са затезном каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 10.05.2005. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован приговор пресуђене ствари. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова поступка плате 402.899,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4975/19 од 12.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што су обавезани тужени да тужиоцу солидарно исплате 341.821,22 динара са законском затезном каматом од 19.11.2018. године до исплате, док је захтев тужиоца преко досуђеног износа до износа досуђеног

првостепеном пресудом од 365.934,03 динара, са законском затезном каматом од 10.05.2005. године до 19.11.2018. године, одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртог изреке првостепене пресуде и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженима на име трошкова другостепеног поступка плати по 5.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се преиспита правноснажна другостепена пресуда у смислу члана 395. ЗПП.

Тужени су поднели одговоре на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. важећег Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. истог закона, на коју се ревизијом неосновано указује. Побијана пресуда је јасна, потпуна и непротивуречна, садржи разлоге о битним чињеницама, а дати разлози сагласни су стању у списима и изведеним доказима, са којих разлога другостепена одлука нема недостатака због којих се не би могла испитати. Супротно наводима ревизије у поступку пред другостепеним судом није почињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 1. ЗПП, јер другостепени суд није био непрописно састављен. Ово, јер судија Драгица Попеску, као члан већа, није морала бити изузета у овом поступку, иако је као судија појединац одлучивала у поступку признања стране судске одлуке - пресуде Основног суда у Цељу, Јединица у Цељу П 266/91 од 14.02.1992. године и пресуде Вишег суда у Цељу од 26.06.1992. године, с обзиром да се ради о различитим поступцима.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном и извршном пресудом Основног суда у Цељу – Јединица у Цељу П 266/91 од 14.02.1992. године и пресуде Вишег суда у Цељу П 266/11 од 26.06.1992. године, које су признате решењем Окружног суда у Београду Р1 17/2002 од 20.01.2002. године, обавезана је тужена Компанија „Дунав осигурање“ да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати 518.208,00 словеначких толара, са домицилном каматом од 14.02.1992. године до исплате, као и да му накнади трошкове поступка у износу од 47.590 словеначких толара. Решењем о извршењу Четвртог општинског суда у Београду И 992/02 од 04.05.2004. године, на основу напред наведене правноснажне и извршне пресуде на предлог тужиоца, као извршног повериоца против тужене Компаније „Дунав осигурање“ а.д. Београд, као извршног дужника дозвољено је извршење ради наплате новчаног потраживања, динарске противвредности 518.218 словеначких толара, са домицилном каматом од 14.02.1992. године до исплате, трошкова парничног поступка

у износу од 47.590 словеначких толара у динарској противвредности са домицилном каматом од 14.02.1992. године до исплате и трошкова извршног поступка у износу од 10.880,00 динара, преносом новчаних средстава са рачуна извршног дужника на рачун извршног повериоца. Поступак принудне наплате спровела је тужена Народна банка Србије, Одељење за принудну наплату. Тужиоцу је, као извршном повериоцу закључно са 09.05.2005. године укупно исплаћено 683.550,00 динара. Током извршног поступка, тужилац је изјавио приговор на обрачун, па је у извршном поступку, вештачењем преко судског вештака економско-финансијске струке утврђено да тужена Народна банка Србије није правилно извршила обрачун укупног потраживања тужиоца према туженој Компанији „Дунав осигурање“ а.д., јер према приложеном обрачуну тужиоца, који је судски вештак прихватио, као правилан, главни дуг износи 518.208 словеначких толара, камата на главни дуг износи 19.680.184,59 словеначких толара, парнични трошкови 47.590 словеначких толара, камата на парничне трошкове 1.807.418,22 словеначких толара, укупно 22.054.200 словеначких толара односно 7.599.741,45 динара, па како је тужиоцу у извршном поступку укупно исплаћено 683.550,00 динара, преостали дуг тужене Компаније „Дунав осигурање“ а.д. према тужиоцу са стањем на дан 08.05.2005. године износи 6.916.191,45 динара. Тужилац је током извршног поступка 21.02.2006. године и 28.12.2006. године поднео предлог за отклањање неправилности приликом спровођења извршења одређеног решењем о извршењу од 04.05.2004. године, а решењем од 25.03.2009. године предлог за отклањање неправилности одбијен је, као неоснован, против ког решења тужилац је изјавио приговор, који је решењем од 08.06.2010. године одбијен, као неоснован, а тужилац упућен да своја потраживања остварује у парничном поступку, што је тужилац и учинио подношењем тужбе у овој парници. Словеначки толар евидентиран је на курсној листи Народне банке Србије почев од марта 2003. године, због чега је тужена Народна банка Србије обрачун извршила тако што је потраживање тужиоца из решења о извршењу конвертовала у немачке марке, а потом извршила обрачун камате по домицилној камати за ову валуту. Правноснажном међупресудом донетом током овог поступка 17.12.2012. године утврђено је постојање основа за накнаду штете.

Током поступка изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке Александра Станковића и Душана Ћурчића. Према налазу и мишљењу судског вештака Александра Станковића укупно неизмирено дуговање тужене Компаније „Дунав осигурање“ а.д. према тужиоцу са стањем на дан 22.04.2016. године износи 7.622,61 евра. Судски вештак Душан Ћурчић дао је налаз и мишљење у две варијанте, према првој варијанти, уколико се примене прописи Републике Словеније укупна штета по тужиоца због необрачунавања домицилне камате за период од 1992. године закључно са 08.05.2005. године износи 4.480,52 евра, односно 365.934,03 динара, јер се у Републици Словенији примењивао конформни метод до 27.06.2003. године, а надаље пропорционални метод, док према другој варијанти тај износ је 4.185,28 евра, односно 341.821,22 динара, који је обрачун је извршен према прописима Републике Србије, имајући у виду да је конформни метод у Републици Србији примењиван до 03.03.2001. године, а да је надаље био у примени пропорционални метод. Према налазу и мишљењу судског вештака потраживање тужиоца од 565.798 толара на дан 14.02.1992. године износи 6.062,63 евра, а да је тужилац дана 09.05.2005. године наплатио укупно 672.673,98 динара (8.236,27 евра, односно 1.973.858,26 толара), да обрачуната камата на 565.798 толара за период од 14.02.1992. године до 03.03.2001. године применом конформног метода, а потом од 03.03.2001. године применом пропорционалног метода до 09.05.2005. године, износи

672.673,98 динара (8.236,27 евра, односно 1.973.858,26 долара), те да је преостало за уплату на дан 09.05.2005. године 341.821,22 динара (4.185,28 евра, односно 1.003.21,76 долара).

Првостепени суд је код утврђеног да постоји основ одговорности тужених делимично усвојио захтев тужиоца и обавезао тужене да тужиоцу солидарно плате 365.934,03 динара, са законском затезном каматом од 10.05.2005. године до исплате, јер је сматрао да је у поступку принудне наплате у извршном предмету Четвртог општинског суда у Београду И 992/02 од стране тужене Народне банке Србије тужиоцу мање исплаћен износ од 365.934,03 динара, док је преостали захтев тужиоца одбио, као неоснован.

По оцени Врховног касационог суда другостепени суд је правилно применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду у делу у коме је одбијен, као неоснован захтев тужиоца за исплату 6.550.257,42 динара, са затезном каматом по Закону о висини стопе затезне камате од 10.05.2005. године до исплате.

Наиме, другостепени суд је, имајући у виду да је правноснажном међупресудом од 17.12.2012. године утврђено да у основу постоји солидарна обавеза тужених, јер неправилним обрачуном камате у извршном поступку тужиоцу није исплаћено целокупно потраживање по правноснажној и извршној пресуди, па код утврђеног да тужиоцу није исплаћено 341.821,22 динара, то је правилно одлучио другостепени суд када је одбио, као неоснован захтев тужиоца за исплату износа од још 6.550.257,42 динара, са затезном каматом по Закону о висини стопе затезне камате од 10.05.2005. године до исплате. Прихваћеним обрачуном судског вештака економско-финансијске струке Душана Ђурчића обрачун камате правилно је извршен применом конформног метода до 03.03.2001. године, а након тога према стопама затезне камате простом методом, односно методом простог интересног рачуна применом прописима Републике Србије, на који начин је, супротно наводима ревизије, правилно утврђена висина потраживања тужиоца према туженима. Супротно наводима ревизије, обрачун потраживања тужиоца по правноснажној и извршној пресуди, а стим у вези и камате извршен је правилном применом прописа Републике Србије, сходно члану 86. и 96. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“ бр. 43 од 23. јула 1982. године са изменама и допунама). Ово, јер правноснажна и извршна страна судска одлука, призната од стране суда Републике Србије, изједначаје се одлуком суда Републике Србије, а што значи да приликом принудног извршења и обрачуна камате примењују се прописи Републике Србије, па је стога правилно становиште другостепеног суда да се камата за период од 14.02.1992. године до 09.05.2005. године обрачунава према прописима Републике Србије, и да је стога тужиоцу у извршном поступку остало неисплаћено 341.821,22 динара, који износ су тужени солидарно обавезани да плате тужиоцу.

Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјално права.

Са напред наведених разлога, супротно наводима ревизије, правилно је одлучио другостепени суд када је потврдио првостепену пресуду у делу у коме је одбијен као неоснован захтев тужиоца за исплату износа од 6.550.257,42 динара, и са којих разлога је одлучено као у ставу првом изреке, на основу члана 405. став 2. ЗПП.

Против другостепене пресуде и то одлуке садржане у ставу другом изреке у обијајућем делу, тужилац је изјавио ревизију из разлога прописаних чланом 395. ЗПП.

Решењем Апелационог суда у Београду РЗ 9/20 од 13.05.2020. године није предложено Врховном касационом суду одлучивање о изузетној ревизији тужиоца у смислу члана 395. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије у смислу члана 399. ЗПП и утврдио да ревизија против одлуке садржане у ставу другом изреке другостепене одлуке није дозвољена.

Наиме, тужба у овој правној ствари поднета је 20.07.2011. године, а вредност побијаног дела предмета спора је 24.112,81 динара. Па с обзиром да је тужба у овој правној ствари поднета пре ступања на снагу важећег Закона о парничном поступку 01.02.2012. године, то се у ревизијском поступку примењују одредба ранијег Закона о парничном поступку, осим у погледу ревизијског цензуса. Будући да је побијана другостепена пресуда донета након ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 55/14), на ревизијски цензус примењује се одредба члана 23. став 3. тога закона, по којој је ревизија дозвољена у свим поступцима у којима вредност предмета спора не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, а који нису правноснажно решени до дана ступања на снагу тог закона.

Будући да вредност побијаног дела предмета спора не прелази динарску противвредност од 40.000 евра прописану Закона о парничном поступку, то ревизија у овом делу није дозвољена.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 404. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић